

Contained the first edition about 200 keys to British plant galls, the present edition contains no less than 300 keys. The number of figures raised to more than 1200. The majority of galls and gall makers have been depicted, when possible the figures are placed next to the section that describes the gall. The gall makers are often depicted in a semi-diagrammatic way; these icons are also summarized in a box at the beginning of the book, together with the main discriminative characters of their gall makers.

As in 'Plant Galls', which is also reviewed in this issue of Entomologische Berichten, the style of writing is very concise and easy to understand, omitting unnecessary technical terms. 'British Plant Galls' concludes with a glossary, reference list, host index and index to gall causers. Eight plates with beautiful colour drawings depict about 70 galls. This book is highly recommended.

Hans Roskam

H. Bergman, R. Knol, T. Klooster, M. de Vrieze & G. van Breemen (eds) 2011

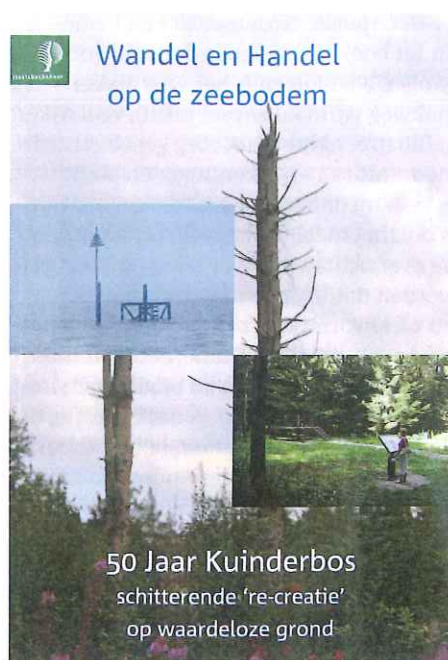
Handel en wandel op de zeebodem, 50 jaar Kuinderbos. Schitterende 're-creatie' op waardeloze grond

Staatsbosbeheer Regio Oost, Deventer. 188 pp. € 9,95.

In 1941 vielen de gronden van de Noord-oostpolder droog en tussen 1947 en 1956 werd op de grens met Overijssel en Friesland het Kuinderbos aangelegd. Op een lappendeken van zand-, veen- en kleigronden werd een grote verscheidenheid aan boomsoorten aangeplant met een totale oppervlakte van 1100 hectare. In 1961 kreeg Staatsbosbeheer (SBB) officieel het beheer, en bij gelegenheid van 50 jaar beheer is dit boekje uitgegeven. In korte hoofdstukken wordt veel informatie gegeven over de geschiedenis van dit bos. In begeleidende columns beschrijven (oud-)medewerkers van SBB hun ervaringen en anekdotes uit hun werk in het Kuinderbos.

In een aantal hoofdstukken worden de flora en fauna van dit afwisselende bos beschreven. Zo wordt stilgestaan bij de vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen van het Kuinderbos en bij het uitgebreide onderzoek naar varens, mossen en paddenstoelen door bioloog Piet Breemer.

Voor de lezer met een entomologische interesse zijn er drie hoofdstukken van belang. In hoofdstuk 6 geeft Ed Colijn (EIS-NL) een samenvatting van de resultaten van de 1000-soortendag die op

6 juni 2009 in het Kuinderbos plaatvond, in combinatie met de zomerbijeenkomst van de NEV (Anonymus 2011, Cuppen 2010). Die dag werden er 1771 soorten planten en dieren gevonden, waarvan 239 niet eerder in de Noordoostpolder waren aangetroffen! Uit de waarnemingen van ruim 900 soorten insecten bleek dat het Kuinderbos een belangrijk gebied is voor onder andere libellen en tripsen. Andere soortgroepen zijn maar oppervlakkig bekeken en zouden bij een grondige inventarisatie nog voor verrassingen kunnen zorgen. Bij dit hoofdstuk wordt een literatuurlijst gegeven van de entomologische inventarisaties die de afgelopen jaren in en rond het Kuinderbos zijn gedaan.

In een ander hoofdstuk beschrijft Kars Veling (De Vlinderstichting) beknopt de waarnemingen van dagvlinders en libellen in het Kuinderbos. Het nog steeds doorgaande kolonisatieproces van de Flevopolders is uit die waarnemingen goed af te lezen. Het veldwerk voor de eerste libellenatlas in 1995 bleek de waarnemers de ogen te openen voor de interessante libellenfauna van de verschillende waterpartijen in het bos. Spectaculair waren de vondsten van de indertijd zeldzame bruine winterjuffer (*Sympecma fusca*) en van de noordse winterjuffer (*S. paedisca*) een paar jaar later. Er wordt geen volledig overzicht van de waargenomen soorten gegeven, maar uit het eerdere hoofdstuk van Ed Colijn weten we dat 22 soorten dagvlinders zich hier inmiddels voortplanten en dat 33 soorten libellen in het Kuinderbos zijn waargenomen.

In hoofdstuk 10 beschrijft vrijwilliger Philip Zeinstra zijn monitoring van

nachtvlinders in het Kuinderbos tussen 1 juli en 17 november 2010. Tijdens 25 avonden verzamelde hij waarnemingen van ruim 500 soorten grote en kleine nachtvlinders. Verwacht in dit boekje geen soortenlijsten, hooguit de vermelding van enkele aansprekende, opvallende of zeldzame soorten. Het is interessant om de voortzetting van dit nachtvlinderonderzoek ook de komende jaren te volgen.

Al met al bevat deze uitgave voor de meeste entomologen weinig nieuws. Veel ruimte wordt ingenomen door het werk van SBB en de herinneringen van medewerkers. Maar de enthousiaste beschrijvingen van dit bos met zijn nog altijd voortdurende ontwikkeling, succesie en kolonisatie roepen nieuwsgierigheid op en nodigen uit om er zelf te gaan kijken. De kans op het ontdekken van (voor deze regio) nieuwe soorten is ruimschoots aanwezig.

Literatuur

- Anonymus 2011. 1000 soortendag 2009 Kuinderbos. http://waarneming.nl/1.000_soortendag.php (bezoekt 26 september 2011)
- Cuppen JGM (ed.) 2010. Entomofauna van Flevoland. Verslag van de 164e zomerbijeenkomst te Kraggenburg. Entomologische Berichten 70: 190-212.

Frans van Alebeek

Jinze Noordijk, Roy M.J.C Kleukers, Erik J. van Nieukerken en André J. van Loon (eds) 2010 **De Nederlandse Biodiversiteit - Nederlandse Fauna 10**
NCB Naturalis en EIS-Nederland, Leiden.
510 pp. ISBN 978 90 5011 351 9. € 49,95

'Biodiversiteit is een relatief nieuw begrip,' zo begon het voorwoord van *Biodiversiteit in Nederland*, de voorloper uit 1995 van het onlangs verschenen *De Nederlandse Biodiversiteit*. Dat die uitspraak ons vandaag de dag vreemd in de oren klinkt, geeft aan hoeveel er in de tussenliggende vijftien jaar is gebeurd. Niet zo vreemd dus, dat het tiende deel in de serie *Nederlandse Fauna* niet slechts een herziene versie is van dat eerdere boek, maar een compleet nieuw werk (dat dan ook start met de zin 'Het begrip biodiversiteit speelt tegenwoordig een zeer prominente rol in de natuurbescherming'). Toch was dat eerste boek op zich al een *tour de force*: het eerste overzicht ter wereld van de complete biodiversiteit van een land: twee volumineuze hoofdstukken waarin een overstelpende hoeveelheid informatie en cijfers samengebond werd over de